

**CHIMAMANDA
NGOZI
ADICHIE**
DRAHÁ IJEWELE
FEMINISTICKÝ
MANIFEST
V PÄTNÁSTICH
RADÁCH

absynt

Chimamanda Ngozi Adichie

DRAHÁ IJEWELE

**Feministický manifest
v pätnástich radách**

Preložila Kristína Karabová

Pre Uju Egonu.

**A pre moju malú sestričku
Ogechukwu Ikemelu.**

S vrúcnou láskou.

Copyright © 2017 by Chimamanda Ngozi Adichie

All right reserved

Translation © Kristína Karabová

ISBN 978-80-8203-203-4

Publikáciu z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia

u. fond
na podporu
umenia

ÚVOD

Keď sa ma pred pár rokmi kamarátka z detstva, z ktorej sa medzičasom stala úžasná, silná a láskavá žena, spýtala, ako má zo svojej dcéry vychovať feministku, moja prvá reakcia bola, že neviem.

Zdalo sa mi, že je to nad moje sily.

Z mojich verejných vystúpení o feminizme zrejme nadobudla dojem, že som odborníčka na danú tému. Dlhé roky som sa starala o celú kopu detí svojich blízkych: varovala som ich a podieľala sa na výchove synovcov i neterí. Za tie roky som toho veľa odpozorovala, odpočula a ešte viac som sa o tom napremýšľala.

Vypočula som teda kamarátkuinu prosbu a rozhodla sa napísať jej list. Chcela som, aby bol úprimný, aby obsahoval praktické rady a zároveň predstavil akúsi mapu toho, ako o feminizme premýšľam ja. Táto kniha je mierne upravenou verziou tohto listu.

Teraz, keď som už aj ja matkou rozkošnej dcéry, uvedomujem si, aké ľahké je rozdávať rady o výchove dieťaťa, keď človek pred touto nesmierne zložitou úlohou nestojí sám.

V každom prípade považujem za morálne nevyhnutné viesť úprimné rozhovory o tom, ako by sa deti dali vychovávať inak, o snahe vytvoriť spravodlivejší svet pre ženy i mužov.

Kamarátka mi odpovedala, že „sa pokúsi“ držať sa mojich rád.

A aj ja, keď si ich teraz čítam znova už ako matka, sa o to chcem pokúsiť tiež.

Drahá Ijeawele,

aká radostná udalosť! A aké krásne mená: Chizalum Adaora. Je roztomilá. Má len týždeň a už na nej vidno, aká je zvedavá. Priviesť na svet nového človečička je úžasné. Strohé „gratulujem“ sa mi zdá prislabé.

Tvoja správa ma rozplakala. Ved' vieš, ako sa občas šialene rozcítim. Bud' si istá, že úlohu vysvetliť ti, ako z nej vychovať feministku, beriem veľmi vážne. A rozumiem tomu, čo máš na mysli, keď nie vždy vieš, aká by mala byť správna feministická reakcia na rôzne situácie. Pre mňa je

feminizmus vždy záležitost kontextu. Nemám nejaké pevne stanovené pravidlo, ale k akémusi návodu majú najbližšie moje dve „feministické pomôcky“ a o tie sa chcem s tebou podeliť zo všetkého najskôr.

Prvou je tvoja premisa, a teda pevná, neochvejná viera, na ktorej staviaš. Aká je tvoja premisa? Tvoja feministická premisa by mala byť: Som dôležitá. Som rovnako dôležitá. Žiadne „ak“. Žiadne „pokiaľ“. Som rovnako dôležitá. Bodka.

Druhou je otázka: Bude výsledok rovnaký, aj keď za X dosadiš opačnú neznámu?

Mnohí a mnohé sú napríklad toho názoru, že feministickou reakciou ženy na manželovu neveru by malo byť rozhodnutie opustiť ho. Ja si však myslím, že aj opak môže byť feministickou voľbou. Všetko záleží od kontextu.

Ak sa Chudi vyspí s inou ženou a ty mu odpustiš, urobil by to aj on, keby si sa ty vyspala s iným mužom? Ak je odpoveďou áno, tvoja voľba odpustiť mu môže byť feministická, lebo nevychádza z rodovej nerovnosti. Žiaľ, vo väčšine manželstiev je často realitou odpoveď nie. Na vine je rod, teda absurdná myšlienka, „že chlapi sú už raz takí“, čo znamená, že na nich platí iný, miernejší meter.

Pokiaľ ide o výchovu Chizalum, napadá mi niekoľko rád. Treba však mať na pamäti, že aj keď sa budeš riadiť všetkými mojimi radami, je možné, že tvoja dcéra napokon nebude zodpovedať tvojim predstavám, pretože tak to v živote jednoducho chodí. Dôležité však je, že sa o to aspoň pokúsiš. Predovšetkým však dôveruj svojim inštinktom, pretože ťa bude viesť materinská láska.

Tu sú moje rady:

PRVÁ RADA

Buď všestranným člověkem. Materstvo je síce skvostný dar, ale neurčuje ťa predsa len ono. Buď všestranným člověkem. Tvoje dieťa z toho bude mať osoh. Priekopníčka americká novinárka Marlene Sanders, prvá žena, ktorá prinášala reportáže z vietnamskej vojny (a matka syna), dala kedysi jednej mladšej novinárke takúto radu: „Nikdy sa neospravedlňujte za to, že pracujete. Majte rada svoju prácu. To je ten najkrajší darček, aký môžete dať svojmu dieťaťu.“

Zdá sa mi to neskutočne múdre a dojemné. Napokon ani nemusíš mať rada svoju

prácu – môžeš mať rada iba to, čo ti tá práca dáva, teda to, čo so sebou prináša činnosť a zarábanie peňazí: pocit sebavedomia a sebarealizácie.

Vôbec ma neprekvapuje, že ťa švagriná nabáda, aby si bola „tradičnou“ matkou a zostala doma, tvrdiac, že Chudi uživí rodinu aj bez tvojho zárobku.

Ludia argumentujú „tradiíciami“ v mnohých situáciách a ospravedlňujú nimi tie najrozličnejšie veci. Povedz jej, že pravá igboská tradícia je práve rodina s dvoma pracujúcimi rodičmi, lebo pred britským kolonializmom sa matky nielenže venovali poľnohospodárstvu a obchodovaniu, ale v niektorých častiach Zeme Igbov obchodovali dokonca výlučne ženy. Vedela by to, keby aspoň raz za čas otvorila knihu. Hej, tá jedovatá poznámka ťa mala rozveseliť. Viem, že si